

'Overheid mag niet afzakken naar niveau criminelen'

Op 'pagina 0001' van het vuistdikke strafdossier over zijn cliënt in de Hells Angelszaak treft advocaat Nico Meijering zijn eigen naam aan. In de pagina's daarna wordt hij ook veelvuldig genoemd. De informatie is afkomstig van getapte telefoongesprekken. Om verdere escalatie te voorkomen 'moet het OM tot bezinning komen.' Hij heeft aangifte gedaan wegens schending van het telefoongeheim. Volgens Meijering en de andere advocaten in het proces heeft het OM het recht op vervolging verspeeld.¹

Foto: Joost van den Broek/HH

.....
Lucien Wopereis
 redacteur Orde

Hij weet het vrijwel zeker: justitie is eenvoudigweg vergeten om de pagina's van het zogeheten 'loopverbaal' (het relaas waarmee het dossier wordt ingeluid) te schonen van zijn naam. Of erger nog: het is arrogantie. Want het wissen van geheimhoudersgesprekken, dat doen ze bij justitie niet of veel te weinig. 'Dat is de attitude: laten we die gesprekken behouden, je weet nooit of het nog een keer van pas komt en laat ze ons maar eens betrappen.'

Meijering ontdekte voor de tweede keer in korte tijd dat door hem gevoerde telefoongesprekken met een cliënt in het dossier in de Acroniemzaak (de zaak tegen de Hells Angels) terecht waren gekomen. De eerste keer, in

.....
¹ Bij het ter perse gaan van dit nummer was nog niet duidelijk hoe de rechtbank oordeelt over de niet-gewiste geheimhoudersgesprekken in het dossier.

het begin van dit jaar, bood de zaakofficier in een rondschrijven zijn excuses aan. De tweede keer was in augustus: een veel groter aantal gesprekken. Bovendien waren ze in bewijsconstructievorm neergelegd in een relaasverbaal. Opnieuw excuses, maar de rechtbank vond op verzoek van Meijering nader onderzoek noodzakelijk. Er blijkt niet uit het dossier dat de geheimhoudersgesprekken zijn voorgelegd aan de officier of de rechter-commissaris. Er is ook geen bevel tot vernietiging gegeven, of procesverbaal opgemaakt van de vernietiging.

Volgens de advocaat is er sprake van een patroon: het Openbaar Ministerie speelt het spel niet volgens de regels. 'De regels over getapte gesprekken zijn duidelijk. Is het een geheimhoudersgesprek en de advocaat is zelf geen verdachte, dan moet het gesprek worden vernietigd. Maar wat blijkt? Het Openbaar Ministerie hanteert categorieën geheimhoudersgesprekken, waarbij dan alleen zogeheten "intrinsieke geheimhoudersgesprekken" onder de geheimhoudingsplicht zouden vallen. Daar wordt in de wet helemaal niet over gerept.'

Integriteitskaart trekken

Zo gaat het Openbaar Ministerie op de stoel van de wetgever zitten. En als een advocaat de werkwijze ter discussie stelt, dan wordt de 'integriteitskaart' getrokken. Rechters zijn daar gevoelig voor, zo is zijn ervaring.

Het strafrecht mag niet verder verwilderen, zegt Me-

De meest elegante oplossing is het scheiden van de kasboeken en de vertrouwelijke klantdossiers. Zo blijven dubieuze betalingen buiten de geheimhoudingsplicht – waar ze ook niet horen. Hoofdreactioneel commentaar over de notarissen die een rol zouden hebben gespeeld bij witwassen na vastgoedtransacties, *Het Financieele Dagblad*, 3 december

Veel rechterlijke colleges, maar ook advocaten, hanteren een eigen mandarijntaal. (...) Juristen zouden het taalgebruik van burgers moeten overnemen, en niet andersom. Faculteitshoogleraar Europees privaatrecht Ewoud Hondius van de Universiteit Utrecht, *Staatscourant*, 28 november

De dag erna kwam er al een initiatiefvoorstel uit de Tweede Kamer. Dat is gevaarlijk! Je moet toch eerst analyseren of het klopt wat is gezegd? Nico Schipper, scheidend president van het Amsterdamse gerechtshof over de gevolgen van de uitzending van *Zembla* over taakstraffen, *Het Parool*, 1 december

Als officier moet je gaan-deweg het onderzoek allerlei beslissingen nemen. Het is moeilijk werk en een grote verantwoordelijkheid. Ik heb groot respect gekregen voor mensen die dat werk doen. Advocaat Hendrik Jan Biermond blikt terug op zijn tijd bij het Openbaar Ministerie, *De Pers*, 11 december

ijering. Verwijten dat advocaten medeverantwoordelijk zijn voor polarisatie in de rechtszaal, werpt hij van zich. 'Het Openbaar Ministerie wordt bevolkt door overheidsdienaren. De advocatuur heeft een heel andere positie: wij moeten de macht van die overheidsdienaren juist con-

troleren. Daarvoor moeten we ons soms aanvallend opstellen.'

Mocht het Openbaar Ministerie niet bereid zijn tot een grondige mentaliteitsverandering, dan gaat het vroeg of laat een keer mis: 'Verdachten accepteren alléén straf als de overheid zich aan

de wet houdt. De afgelopen jaren heb ik steeds meer verbijsterde cliënten die zich afvragen of dit allemaal zo maar kan. Ze voelen zich genaaid. De overheid mag niet afzakken naar het niveau van de criminaliteit die ze zegt te bestrijden. Dat is spelen met vuur.'

Hij steekt ook een hand in eigen boezem: 'De advocatuur is te naïef geweest. We hebben er veel te veel op vertrouwd dat de geldende regels over vernietiging wel zouden worden nageleefd door het openbaar ministerie. Dat blijkt niet het geval.'

Buitenland

Rechtsstaat Polen onder druk

Begin september kwam het bestuur van de CCBE, de koepel van Europese ordes die is gevestigd in Brussel, met een serie aanbevelingen voor disciplinaire procedures binnen de ordes die de meeste aangesloten leden bevreedde. Iedereen voldeed toch al in meer of misschien iets mindere mate aan de vrij algemeen geformuleerde regels waarmee de CCBE vrij plotseling kwam?

.....
Zeger Luyendijk
 journalist

De formalisering van een aantal uitgangspunten bij de disciplinaire aanpak van advocaten bleek vooral te zijn ingegeven door Polen. De CCBE voert daar al enige tijd strijd over maatregelen en voorstellen van de recent weggestemde regering van de gebroeders Kaczynski, om de 'judiciary' te onderwerpen

aan het gezag van de staat. De CCBE stuurde een commissie om de maatregelen te onderzoeken, en dit resulteerde in een aanklacht van 96 pagina's tegen de regering-Kaczynski en een reeks van aanbevelingen aan de nieuwe Poolse regering om de voorstellen te herzien.

Tarievenstelsel

De oude regering heeft er de afgelopen jaren wetten geconstrueerd, en voor een deel ook doen aannemen, waarmee de minister van Justitie onder meer naar eigen dunk rechters kan verplaatsen of vervolgen en bij elke rechtbank een voorzitter kan aanwijzen. Het Grondwettelijk Hof zou verplicht worden zaken te behandelen in volgorde van binnenkomst en ten minste 11 van de 15 rechters van dit hof moesten zich met alle te behandelen zaken bemoeien.

Advocaten worden gebonden aan een vergunningstelsel gekoppeld aan een tarievenstelsel. Op het laagste niveau mag vrijwel iedereen met een rechtentitel zich advocaat of adviseur noemen, maar met een maximum aan vergoedingen voor alle

werkzaamheden. De laagste categorie krijgt geen toegang tot rechtbanken, dat wordt voorbehouden aan twee hogere categorieën, die ook hogere vergoedingen mogen vragen. Vergunningen in de hogere categorieën worden uitsluitend afgegeven door een commissie die volledig onder controle staat van de minister van Justitie. De kandidaten moeten voldoen aan een waslijst van eisen (waaronder minstens 50 zaken voor een rechter hebben afgehandeld). Advocaten zouden ook gedwongen worden jaarlijks aan rechtbanken een lijst van cliënten af te geven en te melden welke vergoedingen daarbij werden geïnd. Voor disciplinaire zaken tegen advocaten is een speciale rechtbank voorzien. De Poolse orde zou het recht om de eigen leden disciplinair aan te pakken, worden ontnomen; de Orde zou onder direct toezicht van het ministerie komen.

'Macht misbruikt'

De regering motiveerde de maatregelen onder meer door te stellen dat verplaatsing of schorsing van een rechter het 'voorgeschreven sociale

gedrag' zou bevorderen. Andere maatregelen, zoals het aanstellen van rechters door uitsluitend het ministerie van Justitie, zouden zorgen voor een 'beter management'. Maar de Poolse president zei in 2006 in een gesprek met pleiters: 'Rechters hebben meer macht in dit land dan politici, ze zijn machtiger zelfs dan iemand met veel bezit. Dit brengt een speciale verantwoordelijkheid mee die nogal eens misbruikt wordt'. De zelfregulering van advocaten noemde de president 'slecht, een publieke anomalie'. De tarieven die advocaten rekenden bleven erdoor kunstmatig hoog, de toegang tot het recht beperkt en dat zou ingrijpen wet-

Vooralsnog is onduidelijk of Warschau de voorstellen en maatregelen van de vorige regering terug zal draaien. De CCBE gaat er vanuit dat de nieuwe regering meer oog zal hebben voor de rechten van de advocatuur dan de vorige.